

Kijk eens naar Singapore!

Singapore combineert al tientallen jaren pensioen met werk, wonen en zorg. Wat kan Nederland hiervan leren? Door Falco Valkenburg

Pensioen, werk, wonen en zorg combineren. Wij praten erover. Singapore doet het. Sterker: Singapore heeft al tientallen jaren ervaring met het logisch verbinden van pensioen, wonen en zorg. In Nederlandse discussies wordt vaak belicht waarom het niet kan. Singapore laat zien dat het wel kan.

Als wij het beste pensioensysteem ter wereld willen hebben en houden, dan is het belangrijk goed om ons heen te kijken. Ik vind solidariteit met zwakkeren in een beschaafde samenleving een groot goed. Dat behouden we wat mij betreft. Ik zou de verplichte solidariteit wel beperken tot de eerste pensioenpijler, de AOW. De tweede pijler zou mijns inziens geen verplichte solidariteit moeten kennen.

Singapore kreeg in 1955 een pensioenstelsel. Het systeem is gebaseerd op verplicht sparen voor later. De bijdrage van de werkgever is 16% van het brutosalaris en de werknemer draagt nog eens 20% bij. In totaal wordt dus 36% van het brutosalaris gespaard en in het Central Provident Fund (CPF) gestort. Dit is wereldwijd de hoogste bijdrage aan een pensioensysteem. Let wel: belastingen en sociale premies behoren in Singapore tot de laagste van de wereld.

Uitgangspunt is dat iedere burger zijn eigen broek moet kunnen ophouden. Deze grondslag kent vier pijlers. Om te beginnen is iedere Singaporees zelf verantwoordelijk voor werk en sparen. De tweede pijler is die van de familie in bredere zin, die leden helpt als die het moeilijk hebben, ook financieel. In de gemeenschap actieve welzijnsorganisaties vormen de derde pijler. Voor gevallen die toch niet opgevangen kunnen worden door de eerste drie pijlers is er ten slotte de overheid met een vorm van bijstand.

Het pensioensysteem is gebaseerd op kapitaaldekking via individuele spaarrekeningen. Een beschikbare premiesysteem pursang. Vermogensoverdrachten tussen groepen zijn er niet. Wel kun je er een overlijdens- en een arbeidsongeschiktheidsrisicoverzekering afsluiten. Over het pensioenspaargeld wordt rente uitgekeerd die is gebaseerd op de marktrente. Er zijn meerdere rekeningen: een 'ordinary account', gekoppeld aan het rende-

ment op éénjaarsdeposito's met een minimum van 2,5%, en een 'special and medisave account', gekoppeld aan tienjaarsoverheidsgeld met een minimum van 4%. Om het sparen te stimuleren wordt daarnaast 1% extra gegeven op de eerste \$ 60.000. Met de huidige lage rentes zijn al enige jaren minimumrentes van 2,5% en 4% van kracht. In feite is er dus toch een vorm van onderlinge solidariteit. Immers, het verschil met de veel lagere geldende marktrentes moet met elkaar worden opgebracht.

Toen Singapore in 1965 onafhankelijk werd, ontstond de behoefte het eigen bezit van burgers te vergroten. Sinds 1968 mag je daarom het pensioenspaargeld ook aanwenden voor een koopwoning. Met 90,5% is het huizenbezit in Singapore nu een van de hoogste in de wereld. Wel gelden er restricties bij verkoop: je moet de opbrengst dan weer op je CPF-rekening storten. Ook kun je een omgekeerde hypotheek krijgen als je geld nodig hebt voor je pensioen en je toch in hetzelfde huis wilt blijven wonen.

Sinds de jaren tachtig kun je via het Medisave-programma een deel van je spaargelden aanwenden voor het betalen van ziektekosten. Dit programma is later uitgebreid naar zzp'ers. Voor langdurig en ernstig zieken is een aanvullende ziektekostenverzekering MediShield in het leven gekomen. Al in 1987 zagen de Singaporezen in dat hun levensverwachting zou gaan stijgen. Om een minimum pensioen te garanderen werd daarom een minimumeis gesteld aan de inleg in het CPF. Als burger kun je sinds

de jaren negentig aandelen nemen in de economie van Singapore. Die betaal je met geld van de CPF-rekening. Inmiddels bestaat er een breed palet aan beleggingsmogelijkheden.

De volgende stap is dat de deelnemer nog beter gefaciliteerd wordt in het maken van eigen keuzen. Internet speelt daarin een belangrijke rol. Zo tref je op de website van het CPF (www.cpf.gov.sg) allerlei 'tools' aan, zoals calculators, die deelnemers helpen de juiste keuze te maken. Verder is er een bordspel 'Voyage of Life' en sinds kort 'Sta\$h', een iPhone-game.

Als ik ons systeem zou willen verrijken met elementen uit het Singaporese systeem, dan zou ik onze eerste pijler willen versterken en daar onze invulling van onderlinge solidariteit versterkt in naar voren laten komen. De tweede pijler zou ik graag opnieuw inrichten en ik zou er elementen uit het Singaporese systeem in opnemen: individuele rekeningen, geen solidariteit in de tweede pijler, de optie pensioenspaargeld aan te wenden voor de aankoop van een woning, een koppeling met zorgfinanciering en de mogelijkheid betekenisvol te investeren in je eigen gemeenschap.

Burgers van Singapore kunnen deelnemen in hun eigen economie en mogen daarvoor hun geld uit het Central Provident Fund aanwenden.

FOTO: ANP

Falco Valkenburg is onafhankelijk actuaaris en voorzitter van de Pensioen Commissie van de Actuarial Associations of Europe. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel.

HET UITGANGSPUNT IN SINGAPORE IS DAT IEDERE BURGER ZIJN EIGEN BROEK OPHOUDT